

Aneks do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Szkoły Podstawowej im. Jana Długosza w Piekarach

opracowany na podstawie *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.*

Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Piekarach w ramach Programu Wychowawczo-Profilaktycznego realizuje działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną .

Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucie siły, chęci do życia i witalności;
- społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia. Obejmuje ona w szczególności:
- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami;
- doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów;
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli oraz rodziców lub opiekunów;
- rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej;

- wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia. Obejmuje ona w szczególności:

- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
- doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie profilaktyki używania środków i substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji psychoaktywnych, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli oraz innych pracowników szkoły. Obejmuje ona w szczególności:

- dostarczanie aktualnych informacji nauczycielom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych;
- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji psychoaktywnych;
- przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;

- informowanie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli oraz o metodach współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Obejmuje ona:

- W przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków psychoaktywnych;
- W przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- W przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji psychoaktywnych, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia. Obejmują one w szczególności:
 - realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowania celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii;
 - przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;
 - kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;
 - doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych;
 - włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji psychoaktywnych.

Czynniki chroniące:

- silne i dające oparcie środowisko rodzinne, zaangażowanie rodziców w naukę i inne sprawy dziecka,

- dobre funkcjonowanie intelektualne uczniów,
- zainteresowanie nauką szkolną,
- skuteczna praca szkoły, zwłaszcza w zakresie profilaktyki uniwersalnej,
- poszanowanie prawa, norm, wartości społecznych,
- przynależność do pozytywnej grupy.

Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje, warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych, takich jak:

- niewłaściwe relacje rodzinne,
- negatywny wpływ nieformalnych grup rówieśniczych,
- niska samoocena,
- niedojrzałość emocjonalna i społeczna,
- słaba kontrola wewnętrzna,
- brak zainteresowania nauką szkolną,
- zaburzenia więzi z rodzicami,
- nieprawidłowa struktura rodziny.

Diagnoza sytuacji w zakresie zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych realizowana jest w szkole w sposób ciągły poprzez obserwację uczniów, rozmowy z rodzicami, analizę dokumentacji pedagoga i wychowawcy klasy, współpracę z podmiotami zewnętrznymi takimi jak: Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Zabierzowie, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna Powiatu Krakowskiego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskach, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Liskach, Ochotnicza Straż Pożarna w Piekarach, Komenda Powiatowa Policji w Krakowie, Komisariat Policji w Zabierzowie, Specjalistyczne Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Krakowie, Poradnia Psychiatrii Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Uniwersyteckim, Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Liskach.

Rozwijanie czynników chroniących o charakterze uniwersalnym odbywa się poprzez uwzględnianie przez wychowawców i nauczycieli treści programowych ujętych w programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły, w planach pracy wychowawczej i realizowanych w ciągu roku szkolnego.

Inicjowanie oraz uruchamianie działań, które wprowadzają pożądane zmiany w funkcjonowaniu dziecka w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych będzie realizowane (w razie potrzeby) poprzez wspomaganie ucznia z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, rozwijanie wiedzy na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz eliminowanie dążenia do zachowań ryzykownych w trakcie spotkań warsztatowych, rozmów indywidualnych i innych działań podejmowanych w procesie edukacyjno-wychowawczym.

